

Keuzes voor Noord-Holland

Publieksonderzoek Provincie Noord-Holland

EINDRAPPORT

Anker Solutions | BKB

Juli 2017

KEUZES VOOR NOORD-HOLLAND

MANAGEMENTSAMENVATTING

Als onderdeel van de ontwikkeling van de Omgevingsvisie heeft de provincie in samenspraak met haar inwoners een drietal perspectieven ontwikkeld op de provincie Noord-Holland in 2050.

- Het toekomstperspectief ‘Gezond en Veilig’ spreekt inwoners van de provincie het meeste aan (gemiddelde aansprekendheidsscore van 3.91) en zorgt daarmee voor duidelijke positieve trekkracht (‘tractie’ – deze ontstaat gewoonlijk bij een score van 3.50). Bovendien wordt dit perspectief door bewoners op afstand het meest gewaardeerd (58 procent) als hen recht op de man of vrouw af gevraagd wordt om een keuze tussen de drie perspectieven.
- Het toekomstperspectief ‘Karakteristiek’ volgt op enige afstand met een aansprekendheid van 3.60 en oefent lichte positieve trekkracht uit.
- Het toekomstperspectief ‘Economisch en Duurzaam’ spreekt de Noord-Hollanders in redelijke mate aan (score 3.48) en zit dicht tegen de grens waar gewoonlijk positieve tractie ontstaat.

Aanvullend zijn drie *hoofduitdagingen* onderscheiden voor de provincie Noord-Holland in 2050: ‘verstedelijking (wonen en werken)’, ‘energietransitie’ en ‘mobiliteit’. Elk van deze hoofduitdagingen is beschreven (*geframed*) door de lens van de drie toekomstperspectieven en vervolgens aan de respondenten voorgelegd. Het beeld dat hier uit naar voren komt is genuanceerd. In deze vorm toegepast scoren de drie perspectieven even goed (gemiddeld rapportcijfer 6.9 – niet in tabel). ‘Veilig en Gezond’ scoort stabiel voor elk van de drie hoofduitdagingen, terwijl ‘Karakteristiek’ en ‘Economische Duurzaam’ het erg goed doen voor de hoofduitdaging mobiliteit (beide gemiddeld rapportcijfer 7.4). ‘Economisch Duurzaam’ scoort zwak op de hoofduitdaging ‘verstedelijking’ (matig rapportcijfer 5.9).

	Overall waardering		Hoofduitdagingen		
	Aansprekendheid	Meest gewaardeerd	Verstedelijking (wonen en werken)	Energie-transitie	Mobiliteit
Gezond en veilig	3.91	58%	6.8	6.7	7.1
Karakteristiek	3.60	23%	6.6	6.6	7.4
Economische duurzaam	3.48	19%	5.9	7.3	7.4

Vraagformaat Zie hoofdstekst. **Noot** Gemiddelde aansprekendheid als volgt berekend: ‘zeer aansprekend’=5; ‘aansprekend’=4; ‘beetje aansprekend’=3; ‘niet aansprekend’=2; en ‘helemaal niet aansprekend’=1. N=1,407.

Dit zijn de belangrijkste conclusies van een online survey-onderzoek onder 1,407 respondenten uit de provincie Noord-Holland. Het onderzoek werd verricht in opdracht van de provincie Noord-Holland. Het volgt op een eerdere publiekmeting in februari 2017 (‘Verkenning Omgevingsvisie’). In het onderzoek zijn inwoners van de provincie bevraged op hun steun en beleving van drie perspectieven op Noord-Holland in 2050. Deze toekomstperspectieven zijn, mede op basis van de eerste publiekmeting en *Verkenningen NH2050*, ontwikkeld door de provincie. De respondenten is voorts gevraagd om aan te geven hoeveel belang zij hechten aan een reeks van denkbare uitdagingen voor de provincie. Aan het eind van de vragenlijst is de respondenten gevraagd te kiezen uit steeds paren van beleidsopties. Het veldwerk werd verricht door NoTies uit Monnickendam, van 12 tot 20 juni, 2017. Vragenlijst, analyse en verslaglegging werden verzorgd door Anker Solutions.

* * *

De belangrijkste overige conclusies:

1. De toekomstperspectieven doen respondenten – zoals bedoeld – aan de toekomst denken. Dit blijkt uit de antwoorden op open vragen over welk woord als eerste bij de respondenten opkomt na confrontatie met elk van de toekomstperspectieven.

2. **Positief oordeel over feit dat provincie drie toekomstperspectieven heeft ontwikkeld.** Maar liefst 68 procent van de respondenten vindt dit ‘(zeer) goed’. Dat de provincie de bewoners hierbij actief betreft wordt zelfs nog hoger gewaardeerd (78 procent ‘(zeer) goed’).
3. **Toegekend belang aan toekomstuitdagingen voor de provincie Noord-Holland.** Hierbij laten zich drie clusters onderscheiden:
 - **Prioriteit #1. Droge voeten zijn het belangrijkste.** ‘Voorkomen van wateroverlast’ is in de ogen van de respondenten de belangrijkste uitdaging voor de provincie Noord-Holland. Het gemiddelde belang dat aan deze uitdaging is toegekend, bedraagt +2.03 en is daarmee het hoogste van alle voorgelegde uitdagingen.
 - **Prioriteit #2. Behoud van gemeenschappelijke voorzieningen.** Het ‘behoud van voorzieningen zoals dorpswinkels, scholen, sportclubs en zorgvoorzieningen’ is de op een-na-belangrijkste uitdaging, met een score van +1.95.
 - **Prioriteit #3. Schoon en gezond.** Dit betreft ‘verbeteren van de luchtkwaliteit’ (score +1.95), ‘zorgen voor een groene leefomgeving in de provincie’ (+1.94), ‘zorgen voor een gezonde voedselproductie’ (+1.83), ‘Zorgen voor een schone bodem’ (+1.81) en ‘verbeteren van de kwaliteit van het zwem – en drinkwater’ (+1.73)

Opmerkelijk: toegekende belang aan economische uitdagingen blijft achter. Zo kennen de inwoners van Noord-Holland het laagste belang toe aan ‘meer vluchten mogelijk maken op Schiphol’ (score +0.16). Andere economische uitdagingen, zoals ‘meer ruimte bieden aan grootschalige landbouw’ (+0.49), en ‘meer investeren in de economie van Metropool Regio Amsterdam’ (+0.81) scores eveneens laag. Dat geldt ook voor infrastructurele uitdagingen, zoals ‘uitbreiden van het wegennetwerk’ (+0.71).

4. **Beleidsdilemma’s.** Bij de afwegingen tussen beleidsopties laten de inwoners van Noord-Holland zich door de volgende overwegingen leiden:
 - i. **Veiligheid op 1.** De sterkste reactie ontstaat wanneer het ‘grondig aanpassen van de dijken om het risico op overstroming zo klein mogelijk te laten zijn’ wordt afgezet tegen het behoud van karakteristieke dijken. Liefst 83 procent van de ondervraagden verkiest dan aanpassing van de dijken boven het behoud van het karakteristieke landschap (slechts 17 procent).
 - ii. **Schoon.** Ruime meerderheden van de respondenten (60 tot 76 procent) verkiezen investeren in de kwaliteit van het grondwater, schone lucht, schoon openbaar vervoer en ‘geen hinder van Schiphol en andere industrie’ boven andere, ‘vuilere’ beleidsopties.
 - iii. **Dichtbij.** Men wil de dingen graag dichtbij de eigen leefomgeving organiseren, of het nu gaat om het opwekken van duurzame energie of het behoud van gemeenschapsvoorzieningen.
 - iv. **Natuur.** Men geeft voorrang aan de natuur in vergelijking met een reeks alternatieve beleidsopties, zoals toerisme, landbouw en zelfs grootschalige duurzame energie.

Noord-Hollanders zijn voorlopig nog verdeeld over:

- **De mogelijke rol van hoogbouw.** De voorkeuren zijn allesbehalve uitgekristalliseerd.
- **De verhouding met de digitale economie.** De respondenten zijn fifty/fifty verdeeld over de keuze tussen investeren in ‘wegen en openbaar vervoer’ of investeren in de digitale economie.
- **Investeren in kansrijke of kansarme gebieden.** Noord-Hollanders zijn zwaar verdeeld over de vraag of eerst geïnvesteerd zou moeten worden in kansrijke gebieden (= kansen pakken) of juist kansarme gebieden (= deze gebieden ‘erbij trekken’):

5. **Veel waardering voor het betrekken van de inwoners bij de Omgevingsvisie:**
 - **Veel steun voor versturen van Omgevingsvisie naar de respondenten.** Liefst 78 procent van de respondenten vindt het een ‘goede’ of ‘zeer goede’ zaak dat de provincie Noord-Holland bereid is om de Omgevingsvisie, zodra deze klaar is, elektronisch toe te sturen aan deelnemers van dit onderzoek.
 - **Meerderheid wenst exemplaar van Omgevingsvisie te ontvangen.** Een ruime meerderheid van de respondenten (57 procent) geeft aan zelf de Omgevingsvisie (elektronisch) te willen ontvangen.

* * *

INHOUDSOPGAVE

Managementsamenvatting

Spontane associatie bij ‘vakantie in Noord-Holland’: strand en zee	5
Drie perspectieven op de toekomst van Noord-Holland	7
Perspectief #1: Gezond en veilig Noord-Holland	9
Perspectief #2: Karakteristiek Noord-Holland	10
Perspectief #3: Economisch duurzaam Noord-Holland	11
Perspectief ‘Gezond en veilig’ op afstand het meest gewaardeerd	11
Uitdagingen voor provincie Noord-Holland	12
Drie perspectieven als lens voor hoofduitdagingen	15
Samenvatting: genuanceerde omgang met drie perspectieven	17
Afwegingen tussen beleidsopties (dilemma’s)	17
Ruime meerderheid wenst exemplaar omgevingsvisie	20
Boodschap aan de opstellers van de omgevingsvisie	21
Bijlagen	
Bijlage 1 Methodologische verantwoording	23
Bijlage 2 Frequentievragenlijst	24

FIGUREN

Figuur 1	Favoriete vakantiebestemming	5
Figuur 2	Oordeel over mogelijkheden om zomervakantie te vieren in Noord-Holland	6
Figuur 3	Oordeel over ontwikkeling drie perspectieven door provincie Noord-Holland	8
Figuur 4	Oordeel over actief betrekken van inwoners bij drie perspectieven	8
Figuur 5	Waardering voor drie perspectieven op Noord-Holland in 2050	12
Figuur 6a	Toegekend belang aan uitdagingen voor Noord-Holland	13
Figuur 6b	Toegekend belang aan uitdagingen voor Noord-Holland (vervolg)	14
Figuur 7	Toesturen omgevingsvisie	20
Figuur 8	Wil omgevingsvisie ontvangen	21

Opdrachtformulering

In het voorjaar van 2019 treedt de Omgevingswet in werking. De Provincie Noord-Holland heeft zich ten doel gesteld om in juni 2018 tot een door de Provinciale Staten goedgekeurde Omgevingsvisie NH2050 te komen.

De Omgevingswet beïnvloedt straks het leven van alle Nederlanders – en dus ook alle Noord-Hollanders. Ruimte, wonen, infrastructuur, verkeer, natuur, milieu en water zijn allemaal facetten die in deze wet samenkomen en direct van invloed zijn op de omgeving van alle Noord-Hollanders.

De Provincie Noord-Holland wil haar bewoners actief betrekken bij de formulering van de Omgevingsvisie. Door de inwoners en belanghebbenden bij elkaar te brengen voor een gesprek over hun omgeving wordt een zo breed mogelijk gedragen Omgevingsvisie ontwikkeld.

Onderdeel van dit proces is een representatief onderzoek (N=1,407), waarin Noord-Hollanders zijn bevraagd op wat zij belangrijk vinden en waarderen in de provincie, nu en in de toekomst. De thema's en opgaven, zoals geformuleerd in het document *Verkenningen NH2050*, en het onderzoek *Verkenning Omgevingsvisie. Publieksonderzoek Noord-Holland* van februari 2017 vormden de basis voor de vragen die aan de respondenten zijn voorgelegd.

Het hier gepresenteerde onderzoek is een vervolgmeting waarin met name keuzes zijn voorgelegd aan de bevolking van Noord-Holland. In de periode hier opvolgend zal de provincie met een intensieve publiekscampagne zoveel mogelijk Noord-Hollanders betrekken bij dit gesprek.

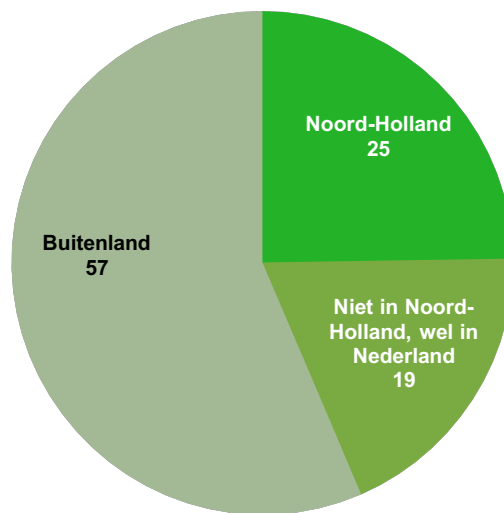

SPONTANE ASSOCIATIE BIJ 'VAKANTIE IN NOORD-HOLLAND': STRAND EN ZEE

De vragenlijst is voorafgegaan door enkele algemene vragen over vakantie in en buiten Noord-Holland. De gedachte hierachter was dat het wellicht verstandig zou zijn om te beginnen met wat 'makkelijke' vragen en respondenten zo 'op te warmen' voor de zwaardere vragen over de toekomst van Noord-Holland. Besloten is om deze 'makkelijke' vragen te richten op vakantie in en buiten Noord-Holland, een onderwerp dat dichtbij de mensen staat.

Kwart van Noord-Hollanders viert het liefst zomervakantie in Noord-Holland. Een kwart van de respondenten (25 procent) geeft aan het liefst zomervakantie te vieren in Noord-Holland. Negentien procent geeft een voorkeur aan Nederland, doch buiten Noord-Holland. Een ruime meerderheid van de respondenten (57 procent) kiest het buitenland als favoriete zomervakantiebestemming.

Figuur 1 Favoriete vakantiebestemming

Vraagformaat 'Waar viert u het liefst zomervakantie?' **Noot** N=1,407. Wegens afronding is het totaal 101.

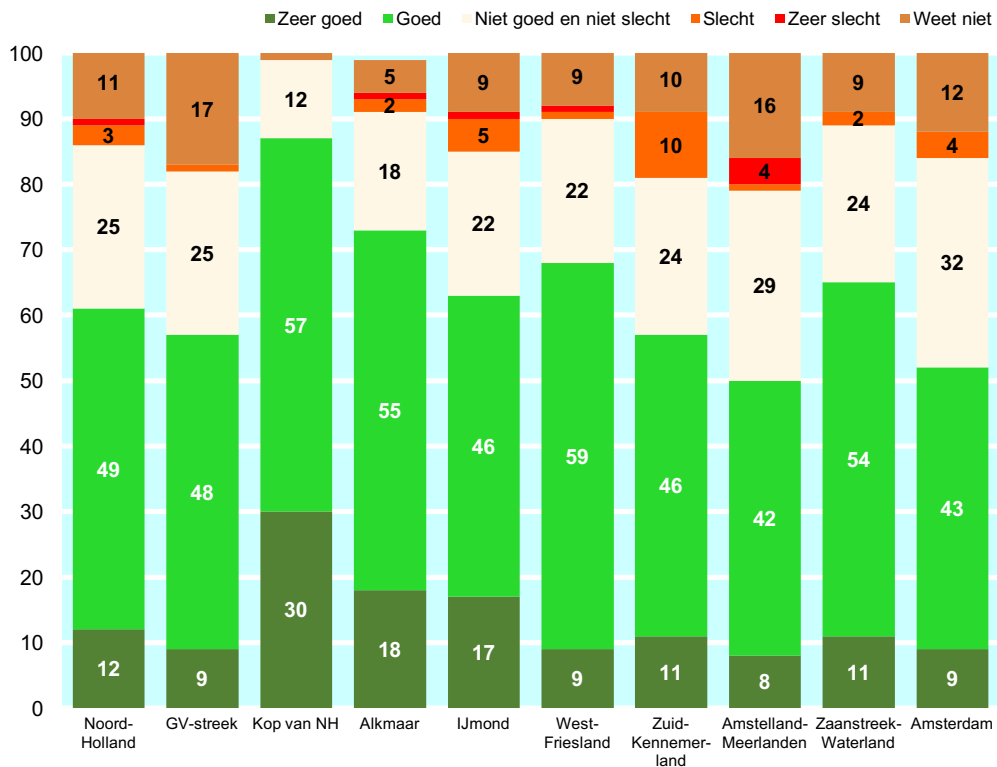
Vakantie in Noord-Holland: strand en zee. Wanneer de respondenten wordt gevraagd welk woord als eerste in hen opkomt als zij denken aan zomervakantie in Noord-Holland, denkt een meerderheid aan strand en zee. Texel, Bergen (aan Zee) en Zandvoort zijn populaire strandplaatsen waar de respondenten een associatie mee hebben. Ook 'Amsterdam' is een belangrijke eerste associatie.

Vraagformaat 'Wanneer u denkt aan zomervakantie in Noord-Holland, welk woord komt dan als eerste in u op?' **Noot** N=1.407.

Positief oordeel over zomervakantiemogelijkheden in Noord-Holland. Een ruime meerderheid van de respondenten (61 procent) beoordeelt de mogelijkheden om de zomervakantie in Noord-Holland door te brengen als ‘goed’. De inwoners van de Kop van Noord-Holland zijn het meest positief: liefst 87 procent geeft een positief oordeel. De inwoners van Amstelland-Meerlanden tonen zich het meest kritisch. Daar geeft ‘slechts’ 50 procent van de respondenten een positief oordeel.

Figuur 2 Oordeel over mogelijkheden om zomervakantie te vieren in Noord-Holland

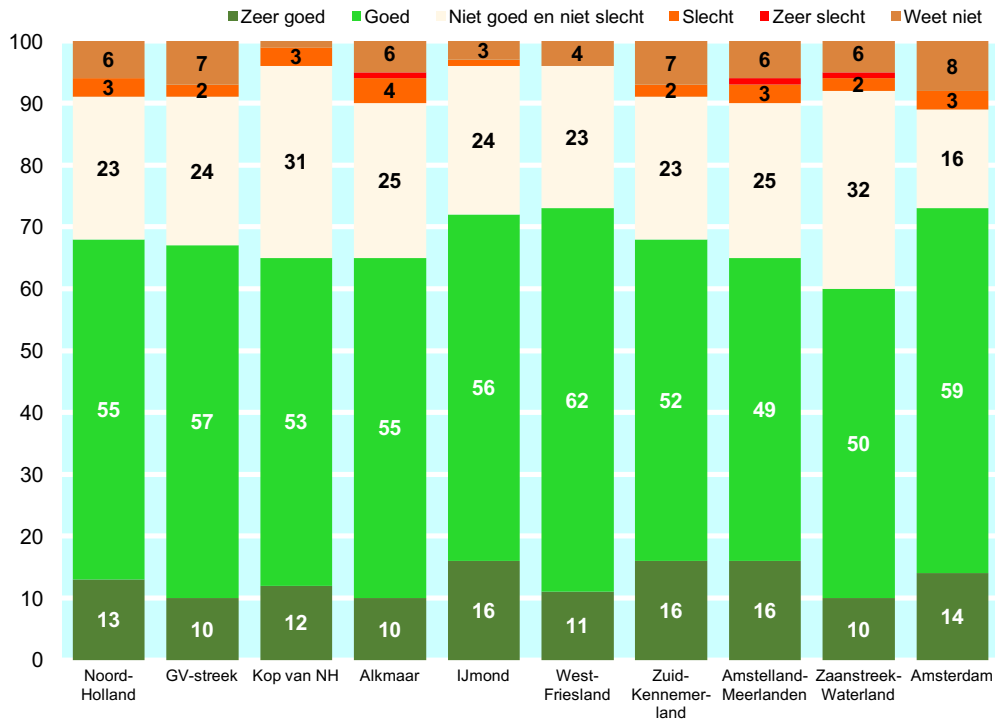
Vraagformaat 'Wat vindt u van de huidige mogelijkheden om zomervakantie te vieren in Noord-Holland?' **Noot** N=1,407 voor Noord-Holland; N=415 voor bestuursregio Amsterdam. N=circa 125 voor elk van de overige bestuursregio's.

Vakantie in Noord-Holland: meerderheid preferert zon-zee-strand vakantie. Gevraagd naar welk soort vakantie in Noord-Holland het meest aanspreekt kiest een ruime meerderheid (60 procent) van de respondenten voor de 'zon-zee-strand vakantie'. Eenendertig procent kiest voor een 'culturele vakantie'. Hekkensluiser is een 'sportieve vakantie' met een score van 10 procent. De verschillen tussen de verschillende bestuursregio's zijn klein.

	Noord-Holland	Bestuursregio's								
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Zon-zee-strand	60	64	71	66	63	65	65	53	56	53
Culturele vakantie	31	27	19	21	22	25	22	36	36	40
Sportieve vakantie	10	9	10	13	14	9	13	11	9	7

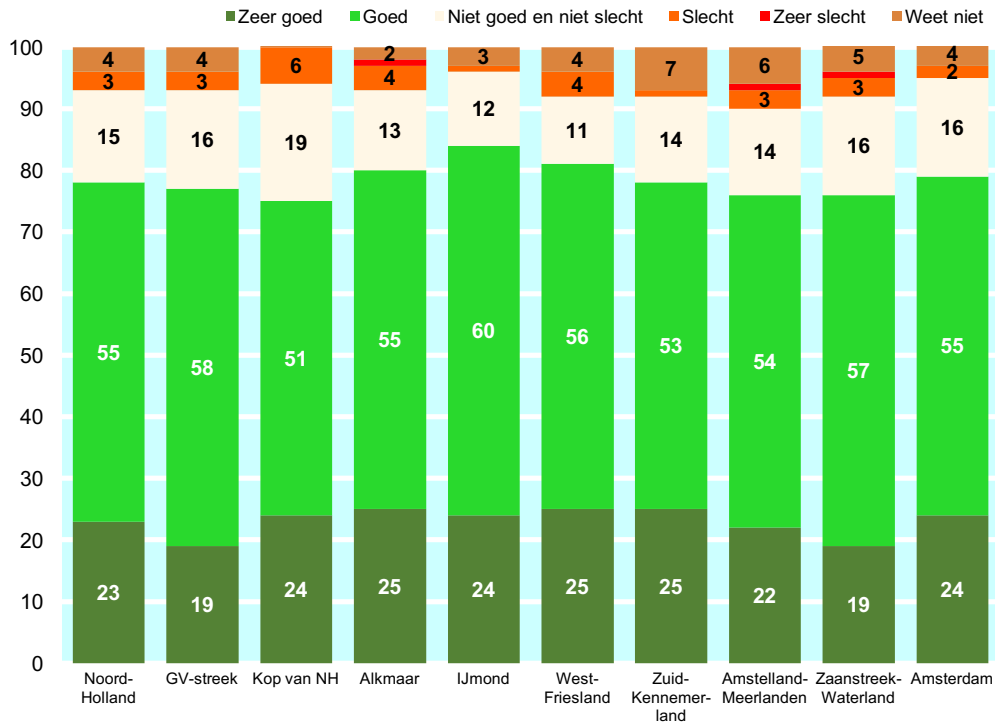
Vraagformaat 'Denkend aan Noord-Holland, wat voor soort vakantie spreekt u het meeste aan?' **Noot** I=Gooi en Vechtstreek; II=Kop van Noord-Holland; III=Alkmaar; IV=IJmond; V=West-Friesland; VI=Zuid-Kennemerland; VII=Amstelland-Meerlanden; VIII=Zaanstreek-Waterland; IX=Amsterdam. N=1,407 voor Noord-Holland; N=415 voor bestuursregio Amsterdam. N=circa 125 voor elk van de overige bestuursregio's.

Figuur 3 Oordeel over ontwikkeling drie perspectieven door provincie Noord-Holland

Vraagformaat 'De provincie Noord-Holland heeft drie perspectieven ontwikkeld die aangeven hoe het om wil gaan met de uitdagingen die tussen nu en 2050 op ons afkomen in Noord-Holland. Wat vindt u ervan dat de provincie Noord-Holland drie perspectieven heeft ontwikkeld?' **Noot** N=1,407 voor Noord-Holland; N=415 voor bestuursregio Amsterdam. N=circa 125 voor elk van de overige bestuursregio's.

Figuur 4 Oordeel over actief betrekken van inwoners bij drie perspectieven

Vraagformaat 'De provincie Noord-Holland betreft haar inwoners actief bij het opstellen van deze perspectieven. Wat vindt u daarvan?' **Noot** Zie figuur 3.

PERSPECTIEF #1: GEZOND EN VEILIG NOORD HOLLAND

Veel waardering voor een gezond en veilig Noord-Holland. Het perspectief 'Gezond en veilig Noord-Holland' geniet een gemiddelde aansprekendheidsscore van maar liefst 3.91. Dit is een zeer hoge score, wetende dat de vuistregel luidt dat een perspectief vanaf een score van 3.50 positieve trekkracht ('tractie') begint te sorteren en mensen echt in beweging brengt. Met een aansprekendheid van 3.91 zit het perspectief 'Gezond en Veilig' glansrijk boven die kritische grens. Het is, kortom, een wenkend perspectief voor respondenten.

Aansprekendheid

Een gezond en veilig Noord-Holland. Iedereen wil gezond en veilig wonen, werken en leven; datzelfde gunnen we ook onze kinderen en kleinkinderen. Werken aan een gezonder en veiliger Noord-Holland betekent, uitgaande van de taken van de provincie, in ieder geval het volgende:

- Een groene omgeving om in te leven en recreëren.
- Nieuwe woningen spreiden over de steden in de grotere ring rond Amsterdam.
- Vervuilende industrieën nadrukkelijker scheiden van woningen, scholen en andere publieke gebouwen.
- Zorgen dat het aantal verkeersongelukken omlaag gaat.
- Nog meer doen aan het voorkómen van wateroverlast.
- Investeren in duurzaam en slim (openbaar) vervoer.
- Gezondere voedselwinning.

3.91

Noot Gemiddelde aansprekendheid als volgt berekend: 'zeer aansprekend'=5; 'aansprekend'=4; 'beetje aansprekend'=3; 'niet aansprekend'=2; en 'helemaal niet aansprekend'=1. N=1.407

Spontane associaties bevestigen trekkracht. De spontane associaties van de respondenten bij het perspectief 'Gezond en Veilig' bevestigen het positieve beeld. Veel inwoners noemen het woord 'goed' als het eerste woord dat bij hen naar boven komt. Ook associëren veel respondenten de tekst met 'veiligheid', 'groen', 'duurzaamheid' en 'gezond'.

Vraagformaat 'Welk woord komt als eerste bij u op wanneer u de bovenstaande tekst leest?' **Noot** N=1.407.

PERSPECTIEF #3: ECONOMISCH DUURZAAM NOORD-HOLLAND

Achterblijvende waardering ‘economisch duurzaam Noord-Holland’. De aansprekendheid van het perspectief ‘Economisch Duurzaam’ bedraagt 3.41 en blijft daarmee onder de kritische grens waar gewoonlijk positieve tractie ontstaat.

Aansprekendheid

Een economisch duurzaam Noord-Holland. Klimaatverandering en de transitie naar duurzame energie vragen grote investeringen. Dit maakt een economische groei nodig die duurzaam en toekomstbestendig is. Werken aan een economische duurzaam Noord-Holland betekent, uitgaande van de taken van de provincie, in ieder geval het volgende:

- Focus op de kenniseconomie.
- De Metropoolregio Amsterdam blijft de economische motor van de provincie.
- Bundelen van economische activiteiten op die plekken waar ze het meest rendabel zijn. De schaarse ruimte wordt zo maximaal benut, waardoor het open landschap beter kan worden beschermd.
- In het noorden van de provincie Noord-Holland kiezen voor economische clusters die in deze regio kansrijk zijn, zoals landbouw, duurzame energieopwekking, recreatie en toerisme. Voorwaarde voor deze geclusterde groei is de aanleg van een goede infrastructuur van wegen, openbaar vervoer, energie en internet.
- De provincie minder afhankelijk maken van slechts enkele grote economische sectoren. Dat bereiken we onder meer door innovatie en experimenten te richten op het vergroten van de diversiteit van de Noord-Hollandse economie.

3.41

Noot Gemiddelde aansprekendheid als volgt berekend: ‘zeer aansprekend’=5; ‘aansprekend’=4; ‘beetje aansprekend’=3; ‘niet aansprekend’=2; en ‘helemaal niet aansprekend’=1. N=1.407

‘Economie’ en ‘duurzaam’ zijn belangrijkste associaties. De respondenten associëren het perspectief ‘Economisch Duurzaam’ hoofdzakelijk met ‘economie’ en ‘duurzaam’. Geen verrassingen, dus.

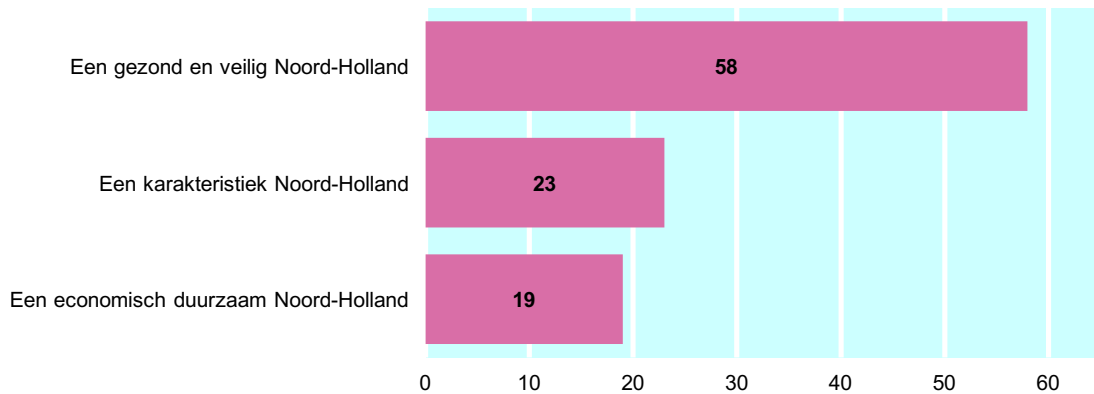

Vraagformaat ‘Welk woord komt als eerste bij u op wanneer u de bovenstaande tekst leest?’ **Noot** N=1.407.

PERSPECTIEF ‘GEZOND EN VEILIG’ OP AFSTAND HET MEEST GEWAARDEERD

Na de beoordeling van elk van de drie perspectieven op Noord-Holland in 2050 is de respondenten gevraagd om aan te geven welk van de drie perspectieven zij het meest waarderen (ranking-vraag).

Duidelijke voorkeur voor ‘gezond en veilig’. Een afgetekende meerderheid van 58 procent van de respondenten (figuur 5) waardeert ‘Gezond en Veilig’ het meest. Dit meest gewaardeerde perspectief wordt op ruime afstand gevolgd door ‘Karakteristiek’ (23 procent) en ‘Economisch Duurzaam’ (19 procent).

Figuur 5 Waardering voor drie perspectieven op Noord-Holland in 2050

Vraagformaat 'Welke van het drietal zojuist geschetste perspectieven op Noord-Holland in 2050 waardeert u het meest?'
Noot N=1.407.

UITDAGINGEN VOOR PROVINCIE NOORD-HOLLAND

Na de beoordeling van de drie perspectieven 'Veilig en gezond', 'Karakteristiek' en 'Economisch Duurzaam' kregen de respondenten in totaal 29 uitdagingen voorgelegd, met daarbij de vraag om aan te geven hoe belangrijk zij elke uitdaging vinden voor de provincie Noord-Holland. Respondenten konden daarbij gebruik maken van een zevenpuntsschaal met de categorieën 'zeer belangrijk', 'belangrijk', 'tamelijk belangrijk', 'neutraal', 'tamelijk onbelangrijk', 'onbelangrijk' en 'zeer onbelangrijk'. Om monotonie te voorkomen zijn deze 29 uitdagingen opgedeeld in drie vragenblokken en afwisselend voorgelegd met een drietal vragenblokken over een drietal hoofduitdagingen (verstedelijking, energietransitie en mobiliteit) – later meer hierover. Zie bijlage 2 (frequentievragenlijst) voor details.

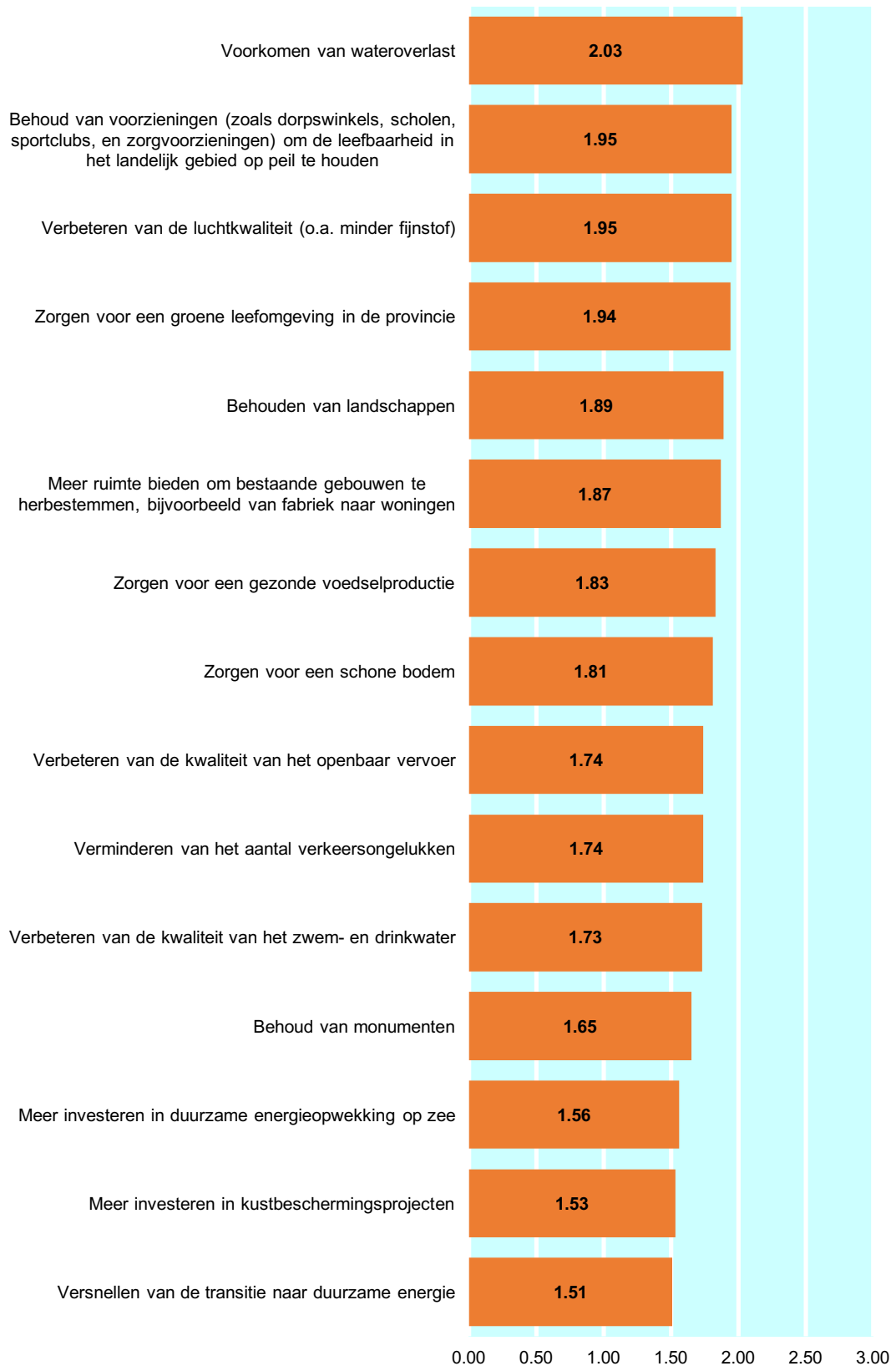
Prioriteit #1. Droge voeten zijn het belangrijkste. 'Voorkomen van wateroverlast' is in de ogen van de respondenten de belangrijkste uitdaging voor de provincie Noord-Holland. Het gemiddelde belang dat aan deze uitdaging is toegekend bedraagt +2.03 en is daarmee het hoogste van alle 29 voorgelegde uitdagingen voor de provincie.

Prioriteit #2. Behoud van gemeenschappelijke voorzieningen. Het 'behoud van voorzieningen (zoals dorpswinkels, scholen, sportclubs en zorgvoorzieningen) om de leefbaarheid in het landelijk gebied op peil te houden' is de op een-na-belangrijkste uitdaging, met een score van +1.95.

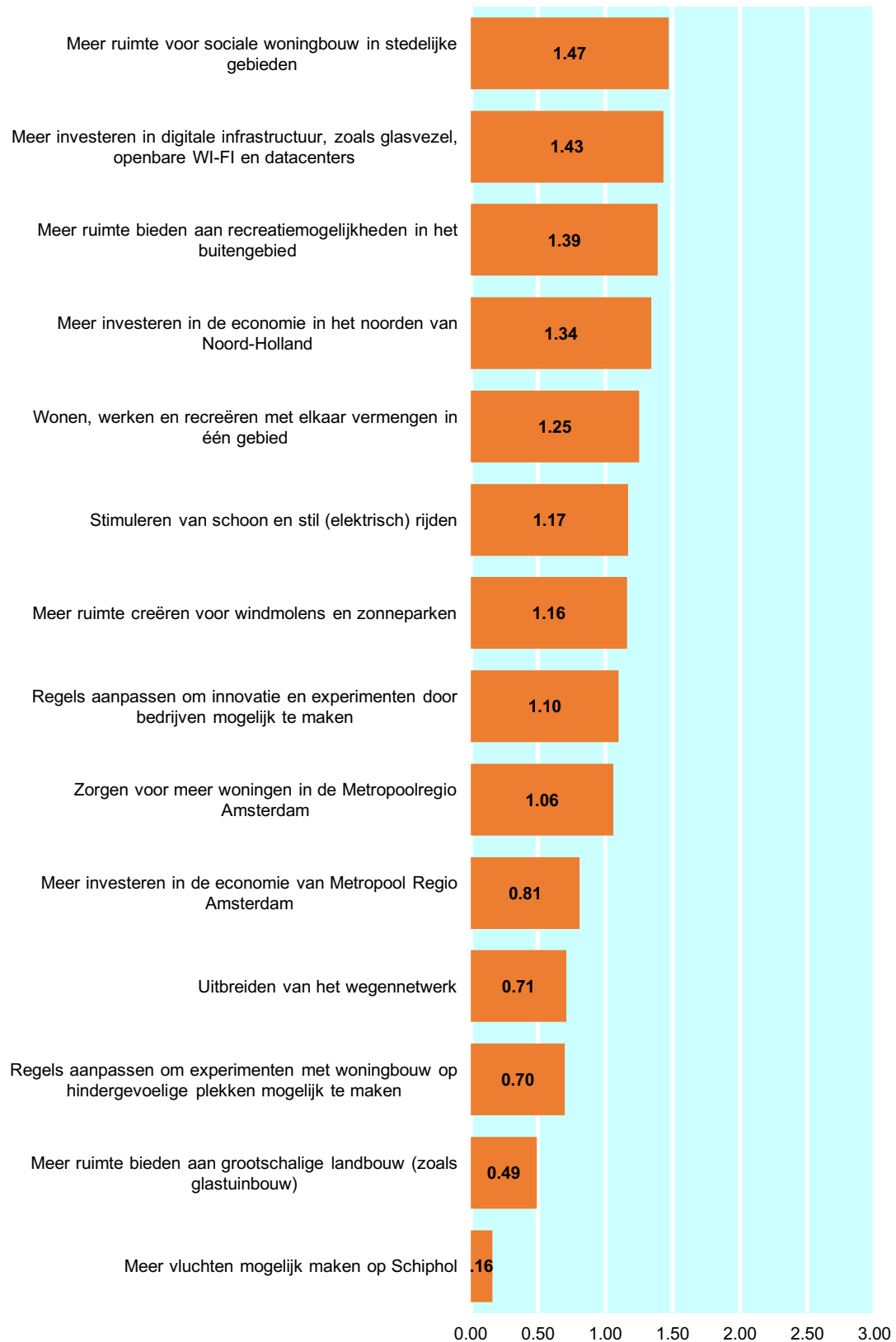
Prioriteit #3. Schoon en gezond. De derde prioriteit (deels ex aequo met het behoud van gemeenschappelijke voorzieningen) is een cluster van uitdagingen die gerubriceerd kan worden onder het label 'schoon en gezond':

- 'Verbeteren van de luchtkwaliteit (o.a. minder fijnstof)' (score +1.95)
- 'Zorgen voor een groene leefomgeving in de provincie' (score +1.94).
- 'zorgen voor een gezonde voedselproductie' (score +1.83)
- 'Zorgen voor een schone bodem' (score +1.81)
- 'Verbeteren van de kwaliteit van het zwem- en drinkwater' (score +1.73)

Opmerkelijk: belang dat wordt toegekend aan economische uitdagingen blijft achter. Zo kennen de inwoners van Noord-Holland van alle 29 voorgelegde uitdagingen het laagste belang toe aan 'meer vluchten mogelijk maken op Schiphol' (score +0.16). Andere economische uitdagingen, zoals 'meer ruimte bieden aan grootschalige landbouw (zoals glastuinbouw)' (score +0.49), 'en 'meer investeren in de economie van Metropool Regio Amsterdam' (+0.81) scoren eveneens laag. Dat geldt ook voor infrastructurele uitdagingen, zoals 'uitbreiden van het wegennetwerk' (score +0.71).

Figuur 6a Toegekend belang aan uitdagingen voor Noord-Holland

Vraagformaat 'Hieronder ziet u een lijst met uitdagingen. Geef aan hoe belangrijk u elke uitdaging vindt voor de provincie Noord-Holland?' **Noot** Gemiddeld toegekend belang als volgt berekend: 'zeer belangrijk'=+3; 'belangrijk'=+2; 'tamelijk belangrijk'=+1; 'neutraal'=0; 'tamelijk onbelangrijk'=-1; 'onbelangrijk'=-2; en 'zeer onbelangrijk'=-3. N=1.407.

Figuur 6b Toegekend belang aan uitdagingen voor Noord-Holland (vervolg)

Vraagformaat 'Hieronder ziet u een lijst met uitdagingen. Geef aan hoe belangrijk u elke uitdaging vindt voor de provincie Noord-Holland?' **Noot** Gemiddeld toegekend belang als volgt berekend: 'zeer belangrijk'=+3; 'belangrijk'=+2; 'tamelijk belangrijk'=+1; 'neutraal'=0; 'tamelijk onbelangrijk'=-1; 'onbelangrijk'=-2; en 'zeer onbelangrijk'=-3. N=1.407.

DRIE PERSPECTIEVEN ALS LENS VOOR HOOFDUIDDAGINGEN

Naast de 29 ‘reguliere’ uitdagingen waar de provincie Noord-Holland zich mogelijk mee geconfronteerd ziet zijn er drie specifieke uitdagingen die in dit hoofdonderzoek worden aangeduid als ‘hoofduitdagingen’. Het gaat daarbij om verstedelijking (wonen en werken), de energietransitie en mobiliteit. Getracht is om elk van deze hoofduitdagingen te beschrijven – framen is wellicht een toepasselijker woord – door de lens van de drie perspectieven zoals hierboven besproken. Dat leidt per hoofduitdaging tot steeds een andere kijk – verschillende woorden, verschillende accenten. In totaal heeft dit geresulteerd in 3 maal 3 formuleringen van de hoofduitdagingen (negen in totaal). Voor elk van deze negen formuleringen van de hoofduitdagingen is de respondenten gevraagd om deze te beoordelen met een rapportcijfer tussen de 1 en de 10.

Verstedelijking: ‘Economisch en Duurzaam’ perspectief minst gewaardeerd. De drie perspectieven bieden weinig uitkomst bij de hoofduitdaging van verstedelijking (wonen en werken). De gemiddelde waardering is met 6.4 (niet afgebeeld) het laagste voor de drie hoofduitdagingen. Waar ‘Gezond en Veilig’ (rapport cijfer 6.8) en ‘Karakteristiek’ (rapportcijfer 6.6) het nog redelijk doen, zakt de waardering via het perspectief van ‘Economische en Duurzaam’ met een gemiddeld rapportcijfer van 5.9 behoorlijk ver weg.

	Rapportcijfer
Perspectief 1: Gezond en veilig Noord-Holland. Kwetsbare locaties, zoals woningen en scholen, worden gescheiden van milieubelastende activiteiten, zoals vervuulende industrieën. Nieuwe woningbouw wordt over een groter gebied rondom Amsterdam gespreid. Dit voorkomt druk op de luchtkwaliteit en overlast door geluid, maar betekent wel dat er op sommige plekken in het buitengebied gebouwd moet worden en dat er verder gereisd moet worden voor woon-werkverkeer.	6.8
Perspectief 2: Karakteristiek Noord-Holland. Het open landschap is karakteristiek voor Noord-Holland. De benodigde ruimte voor woningen en bedrijven wordt daarom vooral binnen de bestaande steden gezocht. In het groene buitengebied wordt alleen gebouwd als het niet anders kan en als het landschap niet wordt aangetast. Gevolg hiervan is dat het in de stad drukker wordt en meer hoogbouw komt.	6.6
Perspectief 3: Economisch duurzaam Noord-Holland. Nieuwe woningbouw en bedrijvigheid worden zoveel mogelijk in Groot Amsterdam geconcentreerd, omdat mensen en bedrijven zich daar willen vestigen en dat het meeste rendement oplevert. De schaarse ruimte wordt maximaal benut via hoogbouw en het bouwen van woningen op hindergevoelige plekken, zoals bij Schiphol. Dat kan leiden tot een mindere luchtkwaliteit, meer geluidsoverlast en meer verkeer in de stad. Wel houden we zo het open landschap rondom Amsterdam intact.	5.9

Vraagformaat ‘Tot en met 2050 komen er steeds meer mensen en banen bij in Noord-Holland, met name in de regio Amsterdam. Daarom zijn nieuwe woningen en werkplekken nodig. Nu volgen enkele manieren over hoe hier mee om te gaan. Beoordeel elk met een rapportcijfer.’ Noot N=1.407.

Energietransitie: hoogste waardering voor ‘Economisch en Duurzaam’. Het gemiddelde rapportcijfer voor de drie perspectieven ligt voor de hoofduitdaging van de energietransitie een half punt hoger dan voor verstedelijking (rapportcijfer 6.9 versus 6.4 - niet getoond). Het rapportcijfer voor ‘Economisch en Duurzaam’ is met 7.3 het hoogst.

	<i>Rapportcijfer</i>
Perspectief 1: Gezond en veilig Noord-Holland. De provincie sluit zoveel mogelijk aan bij initiatieven van inwoners zelf, zoals energiecoöperaties, en spant zich in voor zoveel mogelijk windmolens op zee. Grootschalige opwekking door windmolens gebeurt uitsluitend op afstand van woongebieden. De grootschalige verwerking van biomassa vindt evenmin plaats in woongebieden. Deze aanpak houdt wel in dat Noord-Holland in 2050 nog niet volledig energieneutraal zal zijn.	6.7
Perspectief 2: Karakteristiek Noord-Holland. Ruimte geven aan de energietransitie is niet overal mogelijk. (Grootschalige) opwekking, door bijvoorbeeld windmolens en weides met zonnepanelen, wordt alleen toegestaan waar het landschap het aankan. Dat vraagt om extra investeringen. Deze aanpak houdt wel in dat Noord-Holland in 2050 nog niet volledig energieneutraal zal zijn.	6.6
Perspectief 3: Economisch duurzaam Noord-Holland. Er zijn innovatieve oplossingen nodig om de energietransitie te laten slagen. In Noord-Holland Zuid moet vooral energie bespaard worden, in Noord-Holland Noord moet grootschalig hernieuwbare energie opgewekt worden. In Noord-Holland Noord kan ook geëxperimenteerd worden met verschillende vormen van duurzame energieopwekking. Zo benutten we niet alleen zoveel mogelijk de beschikbare ruimte, maar versterken we ook onze kennis. Dit biedt nieuwe economische kansen voor dit gebied. Met deze aanpak wordt het mogelijk om Noord-Holland in 2050 volledig energieneutraal te laten zijn.	7.3
Vraagformaat ‘Klimaatverandering en de eindigheid van fossiele brandstoffen maken richting 2050 een volledige transitie naar hernieuwbare energie noodzakelijk. Nu volgen enkele manieren over hoe hier mee om te gaan. Beoordeel elk met een rapportcijfer.’ Noot N=1.407.	

Mobiliteit: goede waardering voor alle drie perspectieven - ‘Gezond en Veilig’ iets minder. Het gemiddelde rapportcijfer voor alle drie perspectieven is voor de hoofduitdaging ‘mobiliteit’ gelijk aan 7.3 (niet afgebeeld). Het is daarmee het hoogste voor de drie hoofduitdagingen.

	<i>Rapportcijfer</i>
Perspectief 1: Gezond en veilig Noord-Holland. Door in de toekomst nieuwe woningbouw in een grotere ring rondom Amsterdam te spreiden, neemt de afstand tussen wonen en werken toe. Dat vraagt om grote investeringen in een mobiliteitssysteem dat snel, slim, schoon, veilig en duurzaam is: wandelen en fietsen als basis, met openbaar vervoer voor de grotere afstanden. Sluitstuk is de schone auto, gestimuleerd via een voordeligere wegenbelasting en voldoende laadpalen voor elektrische auto’s.	7.1
Perspectief 2: Karakteristiek Noord-Holland. Bij het ontwerp van nieuwe wegen is de vorm van het landschap, in plaats van de gemakkelijkste of snelste verbinding, leidend. Om ruimte te bieden aan de groei en modernisering van de mobiliteit worden bestaande verbindingen zoveel mogelijk verbeterd. Bedrijven en woningen worden zoveel mogelijk bij bestaande infrastructuur gebouwd. Op deze manieren wordt het karakteristieke Noord-Hollandse landschap zoveel mogelijk intact gelaten.	7.4
Perspectief 3: Economisch duurzaam Noord-Holland. Gerichte investeringen in hoogwaardige infrastructuur van wegen en openbaar vervoer zijn onontbeerlijk. Dat geldt ook voor de digitale infrastructuur, zoals glasvezel en 5G, zodat bedrijven en huishoudens digitaal optimaal bereikbaar zijn. Door bedrijven en woningen bij bestaande OV-knooppunten (trein- en busstations) te concentreren blijven bestemmingen goed bereikbaar en wordt er niet onnodig nieuwe infrastructuur aangelegd. Zo wordt het (internationale) vestigingsklimaat voor werkgevers en werknemers versterkt en blijft Noord-Holland aantrekkelijk.	7.4
Vraagformaat ‘De toename van mensen en bedrijvigheid richting 2050 heeft gevolgen voor het gebruik van auto, OV en fiets. Wat die gevolgen precies zijn, is sterk afhankelijk van technologische ontwikkelingen zoals elektrisch rijden,	

zelfrijdende auto's, autodelen, en elektrische fietsen. **Nu volgen enkele manieren over hoe hier mee om te gaan. Beoordeel elk met een rapportcijfer.** Noot N=1.407.

SAMENVATTING: GENUANCEERDE ONGANG MET DE DRIE PERSPECTIEVEN

'Gezond en veilig Noord-Holland' geniet een lichte voorsprong. De hiervoor beschreven resultaten zijn handzaam samengevat in onderstaande overzichtstabel. In termen van aansprekendheid gaat de voorkeur duidelijk uit naar 'Gezond en Veilig'. De drie perspectieven scoren wisselend op elk van de drie hoofduitdagingen verstedelijking, energietransitie en mobiliteit. Tegelijk blijkt het gemiddelde rapportcijfer over de drie hoofduitdagingen gezamenlijk voor elk perspectief identiek te zijn (rapportcijfer 6.9, niet afgebeeld). De bevolking van Noord-Holland gaat derhalve genuanceerd om met de drie perspectieven.

	Overall waardering		Hoofduitdagingen		
	Aansprekendheid	Meest gewaardeerd	Verstedelijking (wonen en werken)	Energie-transitie	Mobiliteit
Gezond en veilig	3.91	58%	6.8	6.7	7.1
Karakteristiek	3.60	23%	6.6	6.6	7.4
Economische duurzaam	3.48	19%	5.9	7.3	7.4

Vraagformaat Zie voorgaande figuren en tabellen. Noot N=1,407.

AFWEGINGEN TUSSEN BELEIDSOPTIES (DILEMMA'S)

In het laatste deel van de vragenlijst kregen de respondenten steeds twee beleidsopties voorgelegd op weg naar Noord-Holland in 2050. De respondenten werd vervolgens verzocht om aan te geven welke van de twee aangeboden opties hun voorkeur had. In totaal kregen de respondenten zo zeventien verschillende optieparen voorgelegd. De beleidsopties zijn in overleg met de provincie opgesteld en zijn niet direct herleidbaar tot de (hoofd)uitdagingen en toekomstperspectieven elders in de vragenlijst.

Noord-Hollanders zetten veiligheid op 1. De sterkste reactie in het vragenblok met afwegingen tussen twee beleidsopties ontstaat wanneer het 'grondig aanpassen van de dijken om het risico op overstroming zo klein mogelijk te laten zijn' wordt afgezet tegen het behoud van karakteristieke dijken. De dreiging van natte voeten mist zijn uitwerking niet: liefst 83 procent van de ondervraagden verkiest dan aanpassing van de dijken boven het behoud van het karakteristieke landschap (slechts 17 procent).

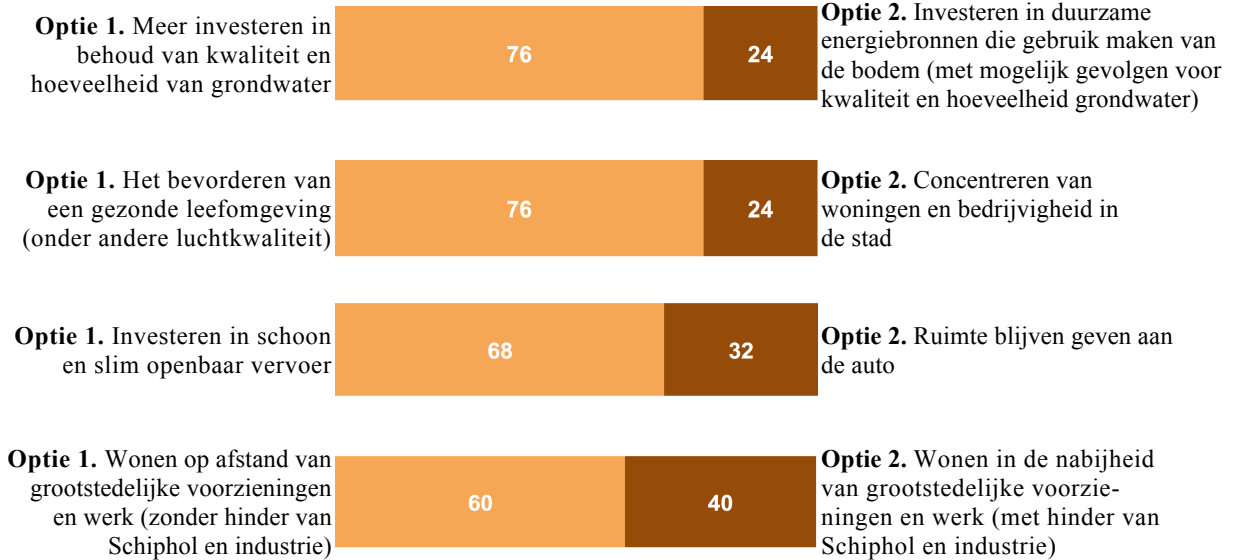

Vraagformaat 'Hieronder staan steeds twee opties voor bestuurders op weg naar Noord-Holland in 2050. Deze opties zijn vaak niet of moeilijk met elkaar te combineren. Welke van de twee opties heeft uw voorkeur?' Noot N=1407.

Ook kiest men, zij het in minder uitgesproken mate, voor veiligheid op de weg:

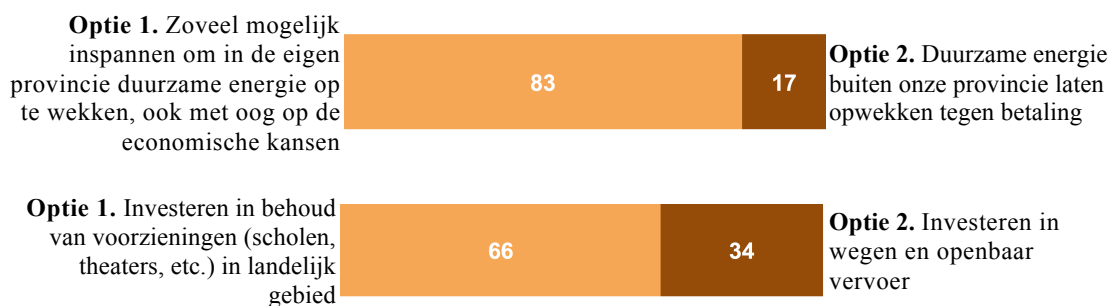

Noord-Hollanders kiezen voor ‘schoon’. Ruime meerderheden van de respondenten (60 tot 76 procent) verkiezen investeren in de kwaliteit van het grondwater, schone lucht, schoon openbaar vervoer en ‘geen hinder van Schiphol en andere industrie’ boven andere, vuilere beleidsopties. De behoefte aan schone beleidsopties lijkt zo een belangrijke tweede hoofdprioriteit in de omgang met beleidsdilemma’s.

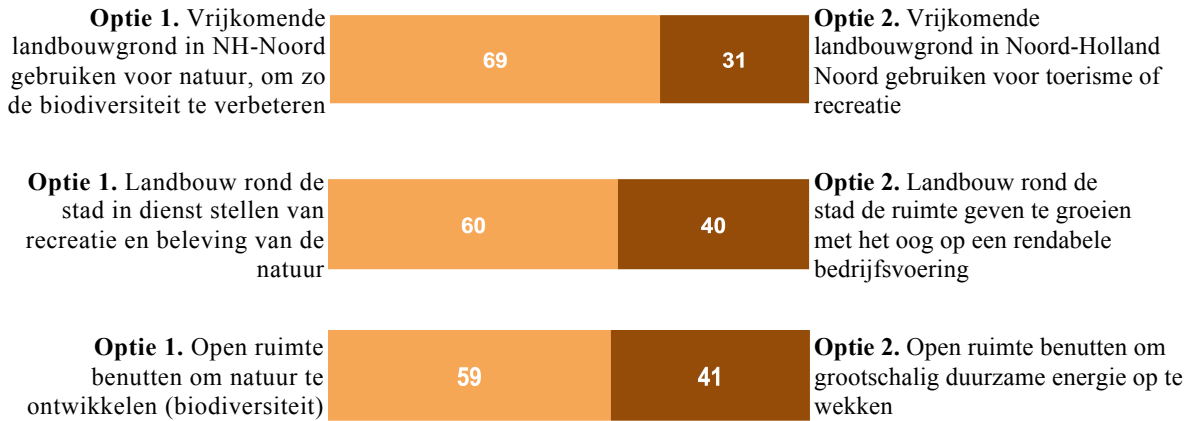
Amsterdammers hebben een veel hogere tolerantie voor hinder dan inwoners van de overige bestuursregio’s: maar liefst 60 procent accepteert hinder van onder meer Schiphol als dat betekent dat ze dichtbij grootstedelijke voorzieningen kunnen wonen, tegenover slechts 19 procent van – bijvoorbeeld – de inwoners van de Kop van Noord-Holland. Ook in Alkmaar (24 procent) en West-Friesland (24 procent) bestaat weinig ontvankelijkheid voor hinder.

Noord-Hollanders kiezen voor ‘dichtbij’. Men wil de dingen graag dichtbij de eigen leefomgeving organiseren, of het nu gaat om het opwekken van duurzame energie of het behoud van gemeenschapsvoorzieningen:

Vooral in de Kop van Noord-Holland en West-Friesland leeft een sterke wens om voorrang te geven aan het behoud van voorzieningen.

Noord-Hollanders kiezen voor de natuur. De respondenten geven voorrang aan de natuur in vergelijking met een reeks alternatieven, zoals toerisme, landbouw, en zelfs grootschalige duurzame energie:

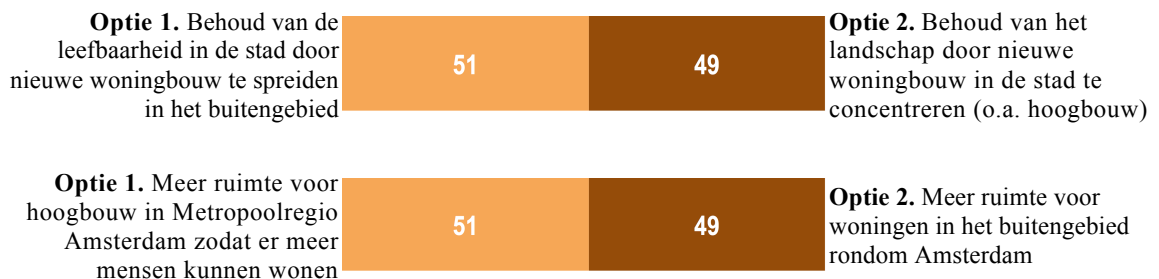
De stemmen staken als de beleidsopties beide gericht zijn op het ondersteunen van meer groen, en slechts verschillen in focus en accenten:

De stemmen staken eveneens als ‘behoud van het landschap’ wordt afgezet tegen ‘100% duurzame energieopwekking, onder andere met windmolens’:

Men denkt nog na over de rol van hoogbouw. Noord-Hollanders lijken nog bezig met het vormen van een mening over de rol die in de toekomst is weggelegd voor hoogbouw. Uitgesproken voorkeuren zijn allesbehalve uitgekristalliseerd:

Ook over de verhouding met de digitale economie denkt men nog na. De respondenten zijn fifty/fifty verdeeld over de keuze tussen investeren in ‘wegen en openbaar vervoer’ of investeren in de digitale economie.

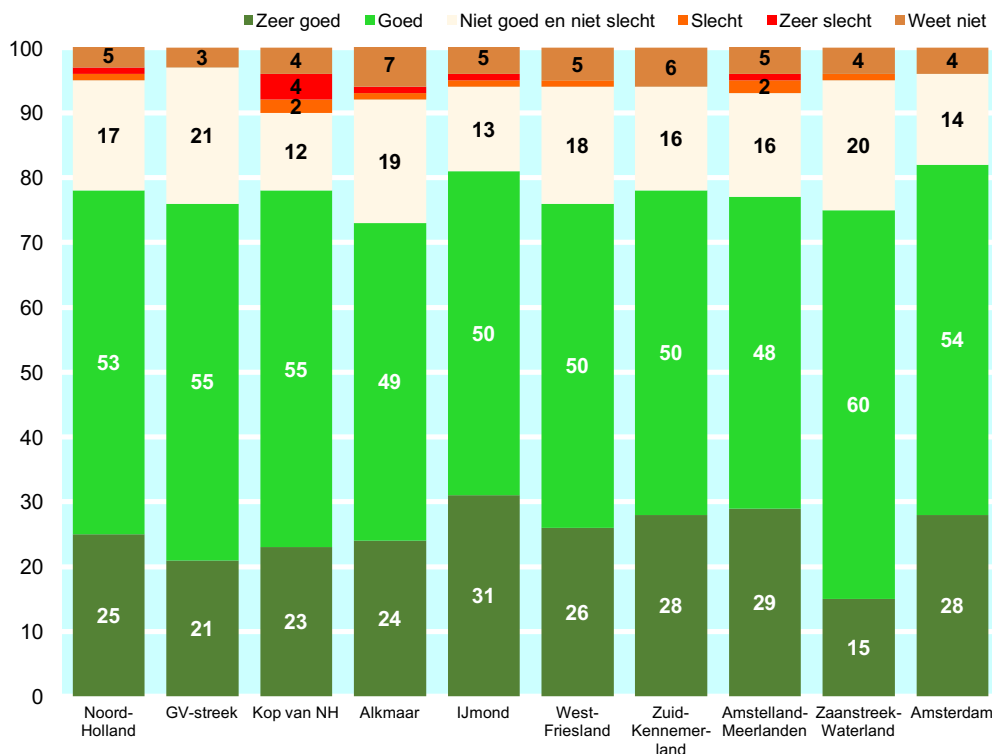
Keuze tussen investeren in kansrijke of kansarme gebieden niet beslecht. Noord-Hollanders zijn eveneens tot op het bot verdeeld over de vraag of eerst geïnvesteerd zou moeten worden in kansrijke gebieden (kansen pakken) of juist kansarme gebieden (deze ‘erbij trekken’):

RUIME MEERDERHEID WENST EXEMPLAAR OMGEVINGSVISIE

Veel steun voor versturen van Omgevingsvisie naar de respondenten. Liefst 78 procent van de respondenten vindt het een ‘goede’ of ‘zeer goede’ zaak dat de provincie Noord-Holland bereid is om de Omgevingsvisie, zodra deze klaar is, elektronisch toe te sturen aan deelnemers van dit onderzoek. Vooral in Amsterdam (82 procent) loopt men warm voor dit idee. Dit resultaat komt eveneens sterk overeen met de resultaten uit de voormeting (figuur 4).

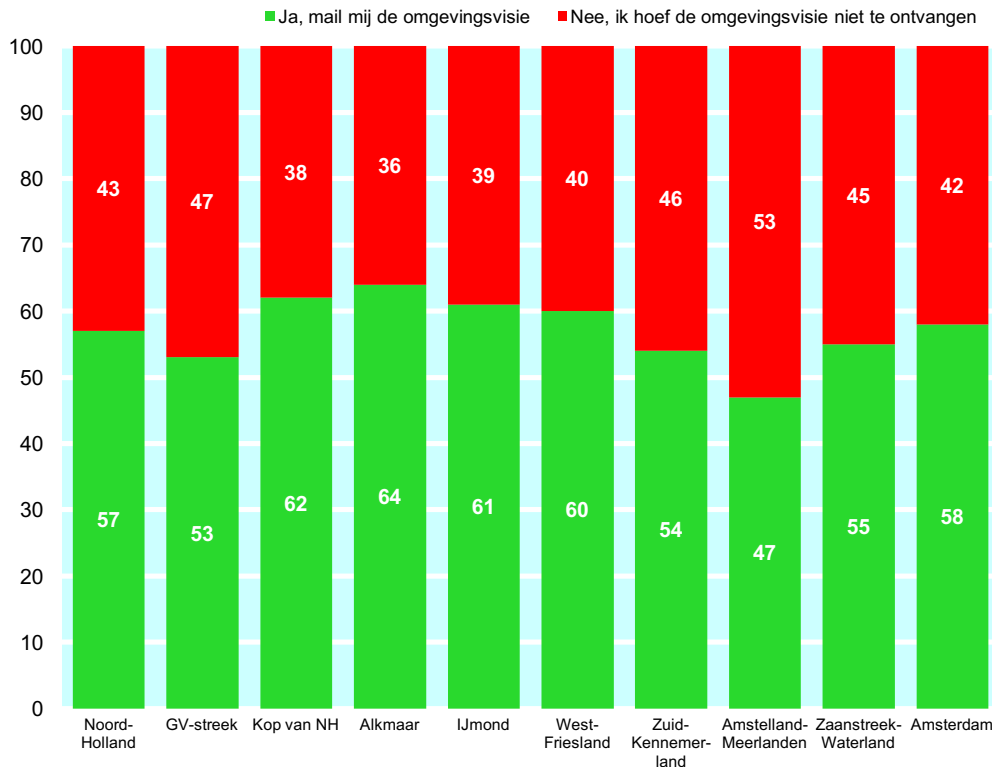
Figuur 7 Toesturen omgevingsvisie

Vraagformaat 'De Provincie Noord-Holland stelt dit jaar een overkoepelende omgevingsvisie op. De provincie Noord-Holland is bereid om de omgevingsvisie, zodra deze klaar is, elektronisch toe te sturen aan alle deelnemers van dit onderzoek. Wat vindt u daarvan?' **Noot** N=1,407 voor Noord-Holland; N=415 voor bestuursregio Amsterdam. N=circa 125 voor elk van de overige bestuursregio's.

Meerderheid wenst exemplaar van Omgevingsvisie. Een ruime meerderheid van de respondenten (57 procent) geeft aan zelf de Omgevingsvisie (elektronisch) te willen ontvangen. Dit percentage ligt overigens 10 punten onder de 67 procent van de respondenten die in het eerste onderzoek in februari 2017 aangaf de Omgevingsvisie te willen ontvangen. Net als in het eerste onderzoek is men het meest positief in Alkmaar, waar 64 procent de Omgevingsvisie wil ontvangen.

Figuur 8 Wil omgevingsvisie ontvangen

Vraagformaat 'Wilt u de omgevingsvisie in juni 2018 ook zelf elektronisch ontvangen?' **Noot** N=1,407 voor Noord-Holland; N=415 voor bestuursregio Amsterdam. N=circa 125 voor elk van de overige bestuursregio's.

BOODSCHAP AAN DE OPSTELLERS VAN DE OMGEVINGSVISIE

De respondenten kregen aan het eind van het onderzoek de gelegenheid om een boodschap mee te geven aan 'de mensen die werken aan het opstellen van de Omgevingsvisie'. Hoewel men, aangekomen op dit punt in de vragenlijst, al geruime tijd bezig was met het reageren op vragen en stellingen, werd daar veel gebruik van gemaakt.

Een kleine greep uit de antwoorden laat zien dat veel Noord-Hollanders goed weten waar de prioriteiten moeten liggen en dat ze begrijpen dat de keuze voor het een, consequenties heeft voor het ander:

- 'Wat mij betreft is het al druk genoeg in zuidelijk Noord-Holland, laten we dus meer de ruimte geven voor de natuur. Beperk zo veel mogelijk de groei van Amsterdam. Door te investeren in internet en dergelijke kunnen mensen thuis werken en kan Amsterdam van de Amsterdammers blijven en hoeven er geen hordes toeristen te komen.'
- 'Ons inwoneraantal groeit. Om het voor al die extra mensen ook leefbaar te houden zal er helaas groen gebied ingezet moeten worden om daar aan te voldoen. Van prettig, veilig en duurzaam wonen in genoeg ruimte word je blij. Van wonen in hoogbouw bij hindergebieden met z'n allen op een kluitje word je niet blij. Innovatie is erg belangrijk hierbij!'
- 'Goed bezig, maar blijf alle keuzes goed afwegen. Soms is het makkelijk om keuzes te maken op basis van economie, maar natuur en plezier in wonen zijn veel belangrijker om je provincie aantrekkelijk te houden. Wens ze veel wijsheid toe en ik hoop dat mensen dit onderzoek serieus hebben ingevuld.'

Daarnaast spreken veel respondenten hun waardering uit voor het open proces dat de provincie Noord-Holland volgt met de omgevingsvisie:

- ‘Goed bezig met onze toekomst!’
- ‘Wens ze veel succes met deze complexe materie!!!’
- ‘Goed dat jullie over een lange termijn visie nadenken.’
- ‘Dit was een zeer interessante vragenlijst met uitdagende dilemma's die je aan het denken zet. Je komt tot de conclusie dat dit niet altijd even makkelijk is.’

* * *

BIJLAGE 1 METHODOLOGISCHE VERANTWOORDING

- Het totaal aantal respondenten bedraagt 1.407.
- De respondenten zijn online ondervraagd. Deze keuze genoot de voorkeur boven het telefonisch of face-to-face interviewen van mensen, vanwege geringere kosten en kortere duur van het veldwerk.
- Alle 1,407 respondenten zijn afkomstig uit Noord-Holland:
 - Alle interviews zijn online afgenomen door veldwerkorganisatie NoTies uit Monnickendam.
 - Veldwerkperiode was van 12-20 juni, 2017
 - NoTies werkt volgens de regels vastgesteld door marktonderzoek-associatie MOA.
- Over het inVotes panel:
 - Het inVotes panel van NoTies heeft ongeveer 50.000 leden die op zeer uiteenlopende sites zijn geworven. Ruim de helft van de panelleden (25 tot 30.000) wordt door NoTies als actief beschouwd.
 - NoTies heeft 6.104 in Noord-Holland woonachtige leden van het inVotes panel benaderd, inclusief de inactieve panelleden. Met 23.1 procent is de response lager dan gebruikelijk; normaal gesproken haalt NoTies een response van circa 50 procent voor surveys gericht op de actieve leden van het panel. Als we dit laatste gegeven combineren met het feit dat bijna de helft van het panel als niet-actief is aangemerkt, geldt een response van 23.1 procent als redelijk.
 - De leden van het inVotes panel moeten elk jaar hun profielgegevens actualiseren, anders worden zij uitgesloten van deelname. Panelleden worden beloond voor hun tijd en inzet. Ze kunnen punten sparen per onderzoek die verzilverd kunnen worden bij uiteenlopende online winkels via online cadeaubonnen. Ook staat er een panelbeheerder altijd klaar om snel en op een respectvolle manier antwoord te geven op vragen die panelleden kunnen hebben.
 - Het inVotes panel werkt verplicht met de Gouden Standaard.
 - No Ties heeft veel aandacht voor privacy en beveiliging. Er is voor gezorgd dat derden niet bij de gegevens van de panelleden kunnen komen. Individuele gegevens van panelleden worden nooit ter beschikking gesteld aan derden.
 - Het inVotes panel is ISO gecertificeerd.
- Naast de gebruikelijke weging op demografische variabelen (leeftijd, geslacht en sociale klasse) is een aanvullende weging toegepast op de omvang van de regio.

BIJLAGE 2 FREQUENTIEVRAGENLIJST**Q1** Waar viert u het liefst zomervakantie?

In Noord-Holland	25
Niet in Noord-Holland, maar wel in Nederland	19
In het buitenland	57

Q2 Wanneer u denkt aan vakantie in Noord-Holland, welk woord komt dan als eerste in u op?

Open vraag

Q3 Wat vindt u van de huidige mogelijkheden om zomervakantie te vieren in Noord-Holland?

Zeer goed	12
Goed	49
Niet goed en niet slecht	25
Slecht	3
Zeer slecht	1
Weet niet	11

Q4 Denkend aan Noord-Holland, wat voor soort vakantie spreekt u het meeste aan?

Een zon-zee-strand vakantie	60
Een culturele vakantie	31
Een sportieve vakantie	10

De wereld om ons heen verandert. Dat roept **belangrijke vragen** op over hoe we in de toekomst in onze provincie zullen wonen, werken en recreëren:

- Hoe zorgen we ook straks voor een goede leefomgeving? En wat moeten we daar nu al voor doen?
- Is er nog ruimte voor nieuwe woningen? En zo ja, waar vinden we die ruimte dan?
- Hoe zorgen we voor een economie die ook in de toekomst past bij onze hoge levensstandaard?
- Kunnen we al deze zaken combineren of moeten we keuzes maken?

Om deze en andere vragen te beantwoorden heeft de provincie **drie perspectieven** ontwikkeld op **de toekomst van de provincie Noord-Holland tot het jaar 2050**. Elk perspectief legt andere accenten voor de toekomstige ontwikkeling van Noord-Holland.

Q5 Welk woord komt als eerste bij u op wanneer u de bovenstaande tekst leest?

Open vraag

- Q6** De provincie Noord-Holland heeft drie perspectieven ontwikkeld die aangeven hoe het om wil gaan met de uitdagingen die tussen nu en 2050 op ons afkomen in Noord-Holland. Wat vindt u ervan dat de provincie Noord-Holland drie perspectieven heeft ontwikkeld?

Zeer goed	13
Goed	55
Niet goed en niet slecht	23
Slecht	3
Zeer slecht	0
Weet niet	6

- Q7** De provincie Noord-Holland betreft haar inwoners actief bij het opstellen van deze perspectieven. Wat vindt u daarvan?

Zeer goed	23
Goed	55
Niet goed en niet slecht	15
Slecht	3
Zeer slecht	0
Weet niet	4

Een gezond en veilig Noord-Holland. Iedereen wil gezond en veilig wonen, werken en leven; datzelfde gunnen we ook onze kinderen en kleinkinderen. Werken aan een gezonder en veiliger Noord-Holland betekent, uitgaande van de taken van de provincie, in ieder geval het volgende:

- Een groene omgeving om in te leven en recreëren.
- Nieuwe woningen spreiden over de steden in de grotere ring rond Amsterdam.
- Vervuilende industrieën nadrukkelijker scheiden van woningen, scholen en andere publieke gebouwen.
- Zorgen dat het aantal verkeersongelukken omlaag gaat.
- Nog meer doen aan het voorkómen van wateroverlast.
- Investeren in duurzaam en slim (openbaar) vervoer.
- Gezondere voedselwinning.

- Q8** Welk woord komt als eerste bij u op wanneer u de bovenstaande tekst leest?

Open vraag

- Q9** Wat vindt u van dit perspectief?

Zeer aansprekend	22
Aansprekend	53
Beetje aansprekend	19
Niet aansprekend	5
Helemaal niet aansprekend	2

Een karakteristiek Noord-Holland. Noord-Holland heeft veel fraais te bieden. Van mooie open landschappen en windmolens, tot aantrekkelijke steden als Alkmaar, Haarlem en Amsterdam. Onze provincie groeit; er komen meer mensen bij, met name in de regio Amsterdam. Het karakteristieke open landschap staat daardoor onder druk.

In het verleden hebben we bewezen grote veranderingen aan te kunnen. Grote ruimtelijke ingrepen als de Beemster, het Noordzeekanaal, Wieringermeer en de Afsluitdijk hebben een unieke provincie opgeleverd. Werken aan een karakteristiek Noord-Holland vraagt om zorgvuldige keuzes over wat je waar ontwikkelt. Dit betekent, uitgaande van de taken van de provincie, in ieder geval het volgende:

- Het karakteristieke landschap vormt de basis voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.
- Extra woningen en bedrijven komen hoofdzakelijk binnen de bestaande steden om het open landschap te ontzien.
- Verandering in de landbouw is mogelijk als dit het landschap niet aantast.
- De energietransitie heeft grote gevolgen voor het Noord-Hollandse landschap. Ruimte geven aan energietransitie kan dus niet overal.

Q10 Welk woord komt als eerste bij u op wanneer u de bovenstaande tekst leest?

Open vraag

Q11 Wat vindt u van dit perspectief?

Zeer aansprekend	13
Aansprekend	45
Beetje aansprekend	31
Niet aansprekend	10
Helemaal niet aansprekend	2

Een economisch duurzaam Noord-Holland. Klimaatverandering en de transitie naar duurzame energie vragen grote investeringen. Dit maakt een economische groei nodig die duurzaam en toekomstbestendig is. Werken aan een economisch duurzaam Noord-Holland betekent, uitgaande van de taken van de provincie, in ieder geval het volgende:

- Focus op de kenniseconomie.
- De Metropoolregio Amsterdam blijft de economische motor van de provincie.
- Bundelen van economische activiteiten op die plekken waar ze het meest rendabel zijn. De schaarse ruimte wordt zo maximaal benut, waardoor het open landschap beter kan worden beschermd.
- In het noorden van de provincie Noord-Holland kiezen voor economische clusters die in deze regio kansrijk zijn, zoals landbouw, duurzame energieopwekking, recreatie en toerisme.
- Voorwaarde voor deze geclusterde groei is de aanleg van een goede infrastructuur van wegen, openbaar vervoer, energie en internet.
- De provincie minder afhankelijk maken van slechts enkele grote economische sectoren. Dat bereiken we onder meer door innovatie en experimenten te richten op het vergroten van de diversiteit van de Noord-Hollandse economie.

Q12 Welk woord komt als eerste bij u op wanneer u de bovenstaande tekst leest?

Open vraag

Q13 Wat vindt u van dit perspectief?

Zeer aansprekend	11
Aansprekend	42
Beetje aansprekend	34
Niet aansprekend	10
Helemaal niet aansprekend	3

Q14 Welke van het drietal zojuist geschetste perspectieven op Noord-Holland in 2050 waardeert u het meest? **Items random aanbieden.**

Een gezond en veilig Noord-Holland	58
Een karakteristiek Noord-Holland	23
Een economisch duurzaam Noord-Holland	19

Q15 Hieronder ziet u een lijst met uitdagingen. Geef aan hoe belangrijk u elke uitdaging vindt voor de provincie Noord-Holland. **Items random aanbieden.**

	<i>Ze er bel ang rijk</i>	<i>Bel ang rijk</i>	<i>Tame lijk bel ang rijk</i>	<i>Neu traal</i>	<i>Tame lijk onbe lang rijk</i>	<i>Onbe lang rijk</i>	<i>Ze er onbe lang rijk</i>	<i>Weet niet</i>
Q15 Verbeteren van de kwaliteit van het zwem- en drinkwater	25	39	21	12	1	0	0	1
Q16 Verbeteren van de luchtkwaliteit (o.a. minder fijnstof)	38	36	13	10	2	0	1	1
Q17 Zorgen voor een schone bodem	28	41	17	11	2	0	0	1
Q18 Zorgen voor een groene leefomgeving in de provincie	33	40	15	9	1	0	1	1
Q19 Zorgen voor een gezonde voedselproductie	30	39	17	11	1	1	0	1
Q20 Voorkomen van wateroverlast	40	35	13	9	1	0	1	1
Q21 Verminderen van het aantal verkeersongelukken	31	35	16	13	2	1	1	1
Q22 Stimuleren van schoon en stil (elektrisch) rijden	18	28	22	22	4	2	2	1
Q23 Versnellen van de transitie naar duurzame energie	25	32	20	15	3	1	2	2
Q24 Verbeteren van de kwaliteit van het openbaar vervoer	29	36	19	11	2	1	1	1

Q25 Hoofduitdaging 1: Verstedelijking (wonen en werken). Tot en met 2050 komen er steeds meer mensen en banen bij in Noord-Holland, met name in de regio Amsterdam. Daarom zijn nieuwe woningen en werkplekken nodig. **Nu volgen enkele manieren over hoe hier mee om te gaan. Beoordeel elk met een rapportcijfer.**

	Rapport cijfer	Weet niet
Q25 Perspectief 1: Gezond en veilig Noord-Holland. Kwetsbare locaties, zoals woningen en scholen, worden gescheiden van milieubelastende activiteiten, zoals vervuilende industrieën. Nieuwe woningbouw wordt over een groter gebied rondom Amsterdam gespreid. Dit voorkomt druk op de luchtkwaliteit en overlast door geluid, maar betekent wel dat er op sommige plekken in het buitengebied gebouwd moet worden en dat er verder gereisd moet worden voor woon-werkverkeer.	6.8	9
Q26 Perspectief 2: Economisch duurzaam Noord-Holland. Nieuwe woningbouw en bedrijvigheid worden zoveel mogelijk in Groot Amsterdam geconcentreerd, omdat mensen en bedrijven zich daar willen vestigen en dat het meeste rendement oplevert. De schaarse ruimte wordt maximaal benut via hoogbouw en het bouwen van woningen op hindergevoelige plekken, zoals bij Schiphol. Dat kan leiden tot een mindere luchtkwaliteit, meer geluidsoverlast en meer verkeer in de stad. Wel houden we zo het open landschap rondom Amsterdam intact.	5.9	10
Q27 Perspectief 3: Karakteristiek Noord-Holland. Het open landschap is karakteristiek voor Noord-Holland. De benodigde ruimte voor woningen en bedrijven wordt daarom vooral binnen de bestaande steden gezocht. In het groene buitengebied wordt alleen gebouwd als het niet anders kan en als het landschap niet wordt aangetast. Gevolg hiervan is dat het in de stad drukker wordt en meer hoogbouw komt.	6.6	8

Q28 Hieronder ziet u een nieuwe lijst met uitdagingen. Geef aan hoe belangrijk u elke uitdaging vindt voor de provincie Noord-Holland. **Items random aanbieden.**

	Ze er belang rijk	Belang- rijk	Tame- lijk belang rijk	Neu- traal	Tame- lijk onbe- langrijk	Onbe- langrijk	Ze er onbe- langrijk	Weet niet
Q28 Uitbreiden van het wegennetwerk	9	22	25	26	9	4	4	1
Q29 Behouden van landschappen	35	33	18	10	2	0	0	1
Q30 Zorgen voor meer woningen in de Metropoolregio Amsterdam	12	29	24	23	5	2	2	2
Q31 Meer ruimte creëren voor windmolens en zonneparken	17	30	22	19	5	2	3	2
Q32 Meer ruimte bieden aan grootschalige landbouw (zoals glastuinbouw)	7	18	22	32	9	5	4	3
Q33 Meer ruimte bieden om bestaande gebouwen te herbestemmen, bijvoorbeeld van fabriek naar woningen	31	39	16	10	2	0	0	1
Q34 Meer ruimte voor sociale woningbouw in stedelijke gebieden	25	30	21	16	3	2	1	1
Q35 Meer investeren in de economie van Metropool Regio Amsterdam	7	27	24	28	7	3	2	2

	<i>Ze er bel ang rijk</i>	<i>Bel ang rijk</i>	<i>Tame lijk bel ang rijk</i>	<i>Neu traal</i>	<i>Tame lijk onbe lang rijk</i>	<i>Onbe lang rijk</i>	<i>Ze er onbe lang rijk</i>	<i>Weet niet</i>
Q36 Meer investeren in de economie in het noorden van Noord-Holland	17	35	22	21	3	1	1	2
Q37 Behoud van voorzieningen (zoals dorpswinkels, scholen, sportclubs, en zorgvoorzieningen) om de leefbaarheid in het landelijk gebied op peil te houden	36	37	15	8	2	0	1	1

Q38 Hoofduitdaging 2: Energietransitie. Klimaatverandering en de eindigheid van fossiele brandstoffen maken richting 2050 een volledige transitie naar hernieuwbare energie noodzakelijk. **Nu volgen enkele manieren over hoe hier mee om te gaan. Beoordeel elk met een rapportcijfer.**

	<i>Rapport cijfer</i>	<i>Weet niet</i>
Q38 Perspectief 1: Gezond en veilig Noord-Holland. De provincie sluit zoveel mogelijk aan bij initiatieven van inwoners zelf, zoals energiecoöperaties, en spant zich in voor zoveel mogelijk windmolens op zee. Grootschalige opwekking door windmolens gebeurt uitsluitend op afstand van woongebieden. De grootschalige verwerking van biomassa vindt evenmin plaats in woongebieden. Deze aanpak houdt wel in dat Noord-Holland in 2050 nog niet volledig energieneutraal zal zijn.	6.7	13
Q39 Perspectief 2: Economisch duurzaam Noord-Holland. Er zijn innovatieve oplossingen nodig om de energietransitie te laten slagen. In Noord-Holland Zuid moet vooral energie bespaard worden, in Noord-Holland Noord moet grootschalig hernieuwbare energie opgewekt worden. In Noord-Holland Noord kan ook geëxperimenteerd worden met verschillende vormen van duurzame energieopwekking. Zo benutten we niet alleen zoveel mogelijk de beschikbare ruimte, maar versterken we ook onze kennis. Dit biedt nieuwe economische kansen voor dit gebied. Met deze aanpak wordt het mogelijk om Noord-Holland in 2050 volledig energieneutraal te laten zijn.	7.3	13
Q40 Perspectief 3: Karakteristiek Noord-Holland. Ruimte geven aan de energietransitie is niet overal mogelijk. (Grootschalige) opwekking, door bijvoorbeeld windmolens en weides met zonnepanelen, wordt alleen toegestaan waar het landschap het aankan. Dat vraagt om extra investeringen. Deze aanpak houdt wel in dat Noord-Holland in 2050 nog niet volledig energieneutraal zal zijn.	6.6	12

Q41 Nog een lijst met uitdagingen. Geef aan hoe belangrijk u elke uitdaging vindt voor de provincie Noord-Holland. **Items random aanbieden.**

	<i>Ze er bel ang rijk</i>	<i>Bel ang rijk</i>	<i>Tame lijk bel ang rijk</i>	<i>Neu traal</i>	<i>Tame lijk onbe lang rijk</i>	<i>Onbe lang rijk</i>	<i>Ze er onbe lang rijk</i>	<i>Weet niet</i>
Q41 Meer investeren in digitale infrastructuur, zoals glasvezel, openbare WI-FI en datacenters	22	32	20	18	4	1	1	1
Q42 Meer vluchten mogelijk maken op Schiphol	7	16	17	29	12	7	10	2

	<i>Zeer belang- rijk</i>	<i>Belang- rijk</i>	<i>Tame- lijk belang- rijk</i>	<i>Neu- traal</i>	<i>Tame- lijk onbe- langrijk</i>	<i>Onbe- langrijk</i>	<i>Zeer onbe- langrijk</i>	<i>Weet niet</i>
Q43 Regels aanpassen om experimenten met woningbouw op hindergevoelige plekken mogelijk te maken	6	25	22	27	8	5	3	3
Q44 Behoud van monumenten	28	32	21	14	2	1	1	1
Q45 Meer ruimte bieden aan recreatiemogelijkheden in het buitengebied	16	35	25	19	3	1	0	2
Q46 Wonen, werken en recreëren met elkaar vermengen in één gebied.	14	33	23	21	4	1	1	2
Q47 Meer investeren in kustbeschermingsprojecten	24	35	20	15	3	1	1	1
Q48 Meer investeren in duurzame energieopwekking op zee	26	33	17	15	3	1	2	2
Q49 Regels aanpassen om innovatie en experimenten door bedrijven mogelijk te maken	11	31	25	24	4	2	1	3

Q50 Hoofduitdaging 3: mobiliteit. De toename van mensen en bedrijvigheid richting 2050 heeft gevolgen voor het gebruik van auto, OV en fiets. Wat die gevolgen precies zijn, is sterk afhankelijk van technologische ontwikkelingen zoals elektrisch rijden, zelfrijdende auto's, autodelen, en elektrische fietsen. **Nu volgen enkele manieren over hoe hier mee om te gaan. Beoordeel elk met een rapportcijfer.**

	<i>Rapport cijfer</i>	<i>Weet niet</i>
Q50 Perspectief 1: Gezond en veilig Noord-Holland. Door in de toekomst nieuwe woningbouw in een grotere ring rondom Amsterdam te spreiden, neemt de afstand tussen wonen en werken toe. Dat vraagt om grote investeringen in een mobiliteitssysteem dat snel, slim, schoon, veilig en duurzaam is: wandelen en fietsen als basis, met openbaar vervoer voor de grotere afstanden. Sluitstuk is de schone auto, gestimuleerd via een voordeligere wegenbelasting en voldoende laadpalen voor elektrische auto's.	7.1	11
Q51 Perspectief 2: Economisch duurzaam Noord-Holland. Gerichte investeringen in hoogwaardige infrastructuur van wegen en openbaar vervoer zijn onontbeerlijk. Dat geldt ook voor de digitale infrastructuur, zoals glasvezel en 5G, zodat bedrijven en huishoudens digitaal optimaal bereikbaar zijn. Door bedrijven en woningen bij bestaande OV-knooppunten (trein- en busstations) te concentreren blijven bestemmingen goed bereikbaar en wordt er niet onnodig nieuwe infrastructuur aangelegd. Zo wordt het (internationale) vestigingsklimaat voor werkgevers en werknemers versterkt en blijft Noord-Holland aantrekkelijk.	7.4	11
Q52 Perspectief 3: Karakteristiek Noord-Holland. Bij het ontwerp van nieuwe wegen is de vorm van het landschap, in plaats van de gemakkelijkste of snelste verbinding, leidend. Om ruimte te bieden aan de groei en modernisering van de mobiliteit worden bestaande verbindingen zoveel mogelijk verbeterd. Bedrijven en woningen worden zoveel mogelijk bij bestaande infrastructuur gebouwd. Op deze manieren wordt het karakteristieke Noord-Hollandse landschap zoveel mogelijk intact gelaten.	7.4	11

Q53 Hieronder staan steeds twee opties voor bestuurders op weg naar Noord-Holland in 2050. Deze opties zijn vaak niet of moeilijk met elkaar te combineren. Welke van de twee opties heeft uw voorkeur?

	<i>Liever optie 1</i>	<i>Liever optie 2</i>		<i>Weet niet</i>
Q53 Optie 1: Behoud van het landschap	46	44	Optie 2: 100% duurzame energieopwekking, onder andere met windmolens	10
Q54 Optie 1: Wonen in de nabijheid van grootstedelijke voorzieningen en werk (met hinder van Schiphol en industrie)	35	53	Optie 2: Wonen op afstand van grootstedelijke voorzieningen en werk (zonder hinder van Schiphol en industrie)	12
Q55 Optie 1: Investeren in schoon en slim openbaar vervoer	62	29	Optie 2: Ruimte blijven geven aan de auto	8
Q56 Optie 1: Meer investeren in behoud van kwaliteit en hoeveelheid van grondwater	67	21	Optie 2: Investeren in duurzame energiebronnen die gebruik maken van de bodem (met mogelijk gevolgen voor kwaliteit en hoeveelheid van grondwater)	11
Q57 Optie 1: Meer investeren in digitale infrastructuur (snel internet, datacentra, openbare WI-FI)	42	46	Optie 2: Meer investeren in wegen en openbaar vervoer	12
Q58 Optie 1: Open ruimte benutten om natuur te ontwikkelen (biodiversiteit)	51	36	Optie 2: Open ruimte benutten om grootschalig duurzame energie op te wekken	13
Q59 Optie 1: Investeren in kansrijke economische gebieden	42	40	Optie 2: Investeren in kansarme economische gebieden	17
Q60 Optie 1: Meer ruimte voor hoogbouw in Metropoolregio Amsterdam zodat er meer mensen kunnen wonen	45	45	Optie 2: Meer ruimte voor woningen in het buitengebied rondom Amsterdam	10
Q61 Optie 1: Het bevorderen van een gezonde leefomgeving (onder andere luchtkwaliteit)	71	22	Optie 2: Concentreren van woningen en bedrijvigheid in de stad	7
Q62 Optie 1: Verkeersveiligheid vergroten door verschillende vormen van verkeer te scheiden (bijvoorbeeld aparte snelfietspaden)	49	41	Optie 2: Bundelen van wegen om stad en landschap zoveel mogelijk te ontzien	10
Q63 Optie 1: Investeren in groen in de stad en daardoor minder ruimte voor woningbouw	44	46	Optie 2: De ruimte in de stad maximaal benutten voor woningbouw om het groen om de stad heen te ontzien	11
Q64 Optie 1: Behoud van het landschap door nieuwe woningbouw in de stad te concentreren (o.a. hoogbouw)	44	45	Optie 2: Behoud van de leefbaarheid in de stad door nieuwe woningbouw te spreiden in het buitengebied	11
Q65 Optie 1: Landbouw rond de stad in dienst stellen van recreatie en beleving van de natuur	51	34	Optie 2: Landbouw rond de stad de ruimte geven te groeien met het oog op een rendabele bedrijfsvoering	14
Q66 Optie 1: Behouden van karakteristieke dijken en beleving van het landschap eromheen met grotere kans op overstroming	16	76	Optie 2: Grondig aanpassen van de dijken om risico op overstroming zo klein mogelijk te laten zijn	8

	<i>Liever optie 1</i>	<i>Liever optie 2</i>		<i>Weet niet</i>
Q67 Optie 1: Zoveel mogelijk inspannen om in de eigen provincie duurzame energie op te wekken, ook met oog op de economische kansen	71	15	Optie 2: Duurzame energie buiten onze provincie laten opwekken tegen betaling	13
Q68 Optie 1: Vrijkomend landbouwgrond in Noord-Holland Noord gebruiken voor natuur, om zo de biodiversiteit te verbeteren	62	28	Optie 2: Vrijkomend landbouwgrond in Noord-Holland Noord gebruiken voor toerisme of recreatie	10
Q69 Optie 1: Investeren in wegen en openbaar vervoer	31	61	Optie 2: Investeren in behoud van voorzieningen (scholen, theaters, etc.) in het landelijk gebied	8

Q70 De Provincie Noord-Holland stelt dit jaar een overkoepelende omgevingsvisie op. De provincie Noord-Holland is bereid om de omgevingsvisie, zodra deze klaar is, elektronisch toe te sturen aan alle deelnemers van dit onderzoek. Wat vindt u daarvan?

Zeer goed	25
Goed	53
Niet goed en niet slecht	17
Slecht	1
Zeer slecht	1
Weet niet	5

Q71 Wilt u de omgevingsvisie in juni 2018 ook zelf elektronisch ontvangen?

Ja, mail mij de omgevingsvisie	57
Nee, ik hoef de omgevingsvisie niet te ontvangen	43

Q72 Tot slot, is er nog iets dat u de mensen die werken aan het opstellen van de omgevingsvisie Noord-Holland mee wilt geven?

Open vraag

COLOFON

Keuzes voor Noord-Holland
Publieksonderzoek Provincie Noord-Holland
3 juli 2017
© Anker Solutions | BKB

ANKER SOLUTIONS | BKB

Westerstraat 252-254
1015 MT Amsterdam
T +31 (0)20 520 52 80
E info@bkb.nl
W www.bkb.nl/ankersolutions

Anker Solutions is onderdeel van BKB Group

